

บทที่ 5

เสียงกับการเขียนบทวิทยุโทรทัศน์

โดยทั่วไปรายการวิทยุโทรทัศน์ทุกรายการจะต้องมีเสียงควบคู่ไปกับภาพ เสียงเป็นสิ่งที่ไม่เห็น แต่สัมผัสได้ด้วยโสตประสาท ผู้ชมรายการวิทยุโทรทัศน์ได้รับการสื่อสารด้วยเสียงตลอดเวลาของรายการ เสียงมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและความเข้าใจในเนื้อหาของรายการ การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ผู้ผลิตต้องให้ความสำคัญกับเสียงเช่นเดียวกันกับการผลิตภาพยนตร์ สำหรับวิทยุโทรทัศน์เสียงเป็นสิ่งที่คู่กับภาพอย่างแยกกันไม่ออก กล่าวคือ รายการวิทยุโทรทัศน์ในปัจจุบันทุกรายการจะมีเสียงประกอบเสมอ เสียงในที่นี้หมายถึงเสียงทุกชนิดที่กำหนดให้มีในรายการได้แก่ คำพูด คำสนทนา (Words, Dialogue) เสียงบรรยาย (Narration) ดนตรีหรือเพลง (Music) และเสียงประกอบ (Sound Effects) ทั้งนี้เสียงนอกจากจะสื่อความหมายของเนื้อหาเรื่องราวและภาพให้แจ่มชัดแล้ว เสียงยังทำให้รายการมีสุนทรียภาพ มีเอกลักษณ์ มีความประณีต และยังเป็นการสร้าง ความหมายร่วมให้เกิดกับกลุ่มผู้ชม (Target Audience) อีกด้วยการมีเสียงทำให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องได้ถูกต้องมากกว่าการมีแต่ภาพเพียงอย่างเดียว ช่วยให้ผู้ชมแปลความหมายที่เห็นในภาพได้ดีขึ้น

ในด้านของรายการที่เน้นวิชาการ เสียงจะช่วยสื่อเรื่องราว เนื้อหาที่ต้องการคำอธิบายได้ดีกว่าการเสนอภาพแต่เพียงอย่างเดียว เสียงเป็นสิ่งที่ทำให้ภาพสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถที่จะขยายความหมายของเนื้อหาเรื่องราว เน้นเรื่องราว สร้างความสมจริงสมจัง และยังสามารถให้ผู้เรียนผู้ชมได้คล้อยตามเนื้อหาของภาพได้ดี การกำหนดเสียงทุกชนิดในบทจึงมีความสำคัญมาก

เสียงในส่วนของคำพูด ผู้เขียนบทเป็นผู้กำหนด เสียงในส่วนของ Sound Effects ที่ประกอบในรายการวิทยุโทรทัศน์นั้นอาจจะได้จากการบันทึกเสียงในขณะที่มีการถ่ายภาพ เป็นการบันทึกเสียงและภาพพร้อมกันไป หรืออาจจะถ่ายภาพไปก่อนแล้วจึงบันทึกเสียงต่างหาก และนำเสียงที่บันทึกต่างหากนี้มาประกอบภาพในภายหลัง เสียงที่จะนำมาประกอบในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์นั้นแบ่งออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน ได้แก่ เสียงบรรยาย (Narration) คำสนทนา (Dialogue) เสียงดนตรีหรือ

เสียงบรรยาย (Narration)

การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์แต่ละประเภทอาจจะมีลักษณะของการให้เสียงที่แตกต่างกัน เช่น เสียงสำหรับรายการสารคดีจะมีลักษณะแตกต่างจากเสียงที่ใช้สำหรับการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อความบันเทิง โดยทั่วไปในรายการสารคดี หรือรายการที่ให้ความรู้ผู้ผลิตรายการจะใช้คำบรรยายมากกว่ารายการบันเทิงคดีประเภทละคร สำหรับการผลิตรายการละครวิทยุโทรทัศน์หรือภาพยนตร์เรื่อง (Feature Film) มักจะใช้เสียงบรรยายเพื่อสื่อความหมายในลักษณะช่วยในการการดำเนินเรื่องในส่วนที่จำเป็นเท่านั้น แล้วใช้บทสนทนาเป็นหลัก เสียงเป็นสื่อที่จะทำให้ผู้ชมรายการเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น เป็นการขยายความหมายของภาพให้แจ่มชัด

การใช้เสียงบรรยายในรายการวิทยุโทรทัศน์ควรจะใช้ถ้อยคำง่าย ๆ สั้น กระชับรัดกุม และให้ตรงเป้าหมายมากที่สุด เพื่อจะทำให้ผู้ชมเข้าใจเนื้อหาได้อย่างรวดเร็วและเข้าใจได้ดีผู้เขียนบทพึงระลึกอยู่เสมอว่า ผู้ที่ดูรายการวิทยุโทรทัศน์ จะให้ความสนใจต่อภาพเป็นหลักมากกว่าเสียง แต่รายการจะสมบูรณ์ได้เพราะมีเสียง

การเสนอเนื้อหาในลักษณะการบรรยาย ผู้เขียนบทควรเตรียมบทบรรยายอย่างถูกต้อง ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอและคำบรรยายนี้ต้องสอดคล้องกับภาพด้วย ในจำนวนเวลาที่เท่ากันรายการบรรยายที่เสนอทางวิทยุโทรทัศน์ควรให้ความรู้มากกว่าการสอนโดยใช้วิธีบรรยายในห้องเรียน

เทคนิคการเขียนบทที่มีคำบรรยายมาก ๆ ได้แก่การกำหนดให้ผู้ชมเห็นภาพสิ่งที่กำลังบรรยายแทนใบหน้าของผู้บรรยาย วิธีนี้จะหลีกเลี่ยงการแช่กล้องเพื่อถ่ายสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเวลานาน

บทบรรยายที่ดี ควรให้มีลักษณะเป็นคำพูดตามธรรมชาติ การบรรยายทางโทรทัศน์ไม่ใช่การอ่าน แต่เป็นการอธิบายในสิ่งที่ผู้บรรยายเตรียมการมาอย่างดี ฉะนั้นในการคัดเลือกผู้ที่จะบรรยายควรเลือกผู้ที่มีประสบการณ์ในการบรรยายตามบท ซึ่งอาจจะเป็นหญิงหรือชายก็ได้ อาจจะใช้คนเดียว หรืออาจจะใช้ 2 คน ชายหญิงก็ได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้อ่านคำบรรยายไม่ควรจะมีมากคนนักเพราะจะทำให้ผู้เรียนผู้ชมสับสนในน้ำเสียง

ที่เปลี่ยนแปลงบ่อยๆ

ผู้ที่เขียนบทเรื่องซึ่งมีเนื้อหาแบบบรรยายควรคำนึงความน่าสนใจ ความน่าติดตามชมรายการ และความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของรายการให้มาก เพราะวัตถุประสงค์หลักของรายการบรรยายคือให้ความรู้ แต่ถ้าเป็นรายการที่ให้ความรู้แต่ขาดผู้ชมก็ไม่เกิดประโยชน์

บทสนทนา (Dialogue)

ในรายการวิทยุโทรทัศน์และภาพยนตร์ บทสนทนาจัดเป็นวิธีการหลักประการหนึ่งในการสื่อเรื่องราว สื่อเนื้อหาด้วยเสียงไปสู่ผู้ชม ฉะนั้นหากในเนื้อหาของรายการวิทยุโทรทัศน์มีบทที่จะต้องเป็นการสนทนา คู่สนทนาทั้งสองฝ่ายจะต้องทำตามธรรมชาติ คือมีการสนทนาในลักษณะที่เป็นคำพูด มีใช้การอ่าน ฉะนั้นก่อนที่จะมีการบันทึกภาพและการสนทนา ผู้ที่มีส่วนในการสนทนา จะศึกษาบทให้เข้าใจและเข้าถึงอารมณ์ในบทสนทนานั้นเสียก่อน เมื่อถึงเวลาบันทึกภาพ บันทึกเสียงจะมีความสมจริง บ่อยครั้งที่จะต้องมีการซักซ้อมตามบทก่อนการผลิตรายการ

บทสนทนาที่ดีควรจะสอดคล้อง ถูกต้องตามบทบาทของผู้แสดง สื่อความหมายได้ตรงตามเนื้อเรื่อง สั้น กระชับและสัมพันธ์กับภาพ

ในขณะที่เขียนบทสนทนา ผู้เขียนบทสามารถที่จะสร้างสรรค์เรื่องโดยนึกถึงเพลงเสียงประกอบและปัจจัยอื่น ๆ ควบคู่กันไป

เสียงดนตรี, เพลง (Music)

ดนตรี, เพลงเป็นสื่อประเภทเสียงอีกประเภทหนึ่งที่ผู้ผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์สามารถนำมาใช้สื่อความหมายของเนื้อหา และสร้างอารมณ์ของผู้ชมให้คล้อยตามเนื้อหาของรายการวิทยุโทรทัศน์ได้ ซึ่งจะทำให้รายการวิทยุโทรทัศน์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

หน้าที่ของดนตรี, เพลง

ดนตรี, เพลงก็เช่นเดียวกับสื่อเสียงประเภทอื่น ๆ คือมีบทบาทและหน้าที่สื่อความหมายในรายการวิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์โดยทั่วไป ดนตรี, เพลงมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. โหมโรงเรื่องราว

การใส่ดนตรีเพลงในตอนต้นของรายการวิทยุโทรทัศน์ จะทำหน้าที่เป็นการเกริ่นให้ ผู้ชมทราบว่ารายการกำลังจะเริ่มขึ้น ณ บัดนี้ เป็นต้นไป นอกจากนั้นก็ยังเป็นการแจ้งให้ผู้ชม ทราบว่าเนื้อหาของรายการเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร ยุคใด สมัยใด หรือเนื้อหาของเรื่อง เป็นเนื้อหาประเภทใด เช่น ตื่นเต้น สนุกสนาน รื่นริงหรือเศร้าโศก เป็นต้น

2. แสดงเนื้อหา

ดนตรี เพลงทำให้เห็นถึงว่าเนื้อหานั้นเกี่ยวข้องกับสถานที่ กลุ่มคน หรือกลุ่มชาติพันธุ์ ของมนุษย์ ตัวอย่างเช่น ถ้าใช้เพลงที่เล่นด้วยเครื่องดนตรี "ซิง" ก็จะทำให้ผู้ชมทราบว่าเนื้อหา เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตชาวเหนือ หรือสถานที่ทางเหนือ และถ้าหากใช้ "แคน" เป็นเพลงประกอบใน รายการวิทยุโทรทัศน์ก็ทำให้ผู้ชมทราบว่า เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตหรือสถานที่ในภาคอีสาน เป็นต้น ในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์มักมีการแต่งเพลงบอกเล่าเรื่องของละคร เป็นการ บอกเนื้อหา

3. เกริ่นเนื้อหาของฉาก

สำหรับฉากหรือเหตุการณ์ที่จะเกิดในเวลาอันใกล้ ดนตรีเพลงจะทำหน้าที่เตรียมการให้ ผู้ชมได้ทราบล่วงหน้าว่าจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ผู้ชมจะได้เตรียมตัวเตรียมใจที่จะรับเหตุการณ์นั้น เช่นภาพยนตร์หรือรายการวิทยุโทรทัศน์ที่มีฉากตื่นเต้นหวาดเสียว ก่อนที่จะถึงฉากดังกล่าว ก็จะมี ดนตรีที่เกริ่นว่ากำลังจะมีเหตุการณ์ตื่นเต้นในเวลาอันใกล้นี้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ผู้ชมตื่นเต้นจน เกินไปเมื่อถึงฉากนั้น ๆ นอกจากนั้นยังเป็นการทำให้ผู้ชมเกิดความอยากรู้อยากเห็นว่าจะมีเหตุการณ์ อะไรเกิดขึ้นมาตามมา หลังจากได้ยินเสียงที่มีการเกริ่นเนื้อหาด้วยเพลงให้ทราบไว้แล้ว

4. เป็นตัวเชื่อม

เป็นการเชื่อมระหว่างฉากหนึ่งไปอีกฉากหนึ่งด้วยดนตรีหรือเพลง การใช้คำบรรยายหรือคำ ขูดอย่างเดียวในฉากที่ต่อเนื่องกันอาจจะห้วนเกินไป ทำให้ผู้ชมปรับอารมณ์ไม่ทันหรือติดตามเรื่องไม่ทัน ดังนั้นจึงนิยมใช้เพลงระหว่างฉากต่อฉาก

อารมณ์ไม่ทันหรือติดตามเรื่องไม่ทัน ดังนั้นจึงนิยมใช้เพลงระหว่างฉากต่อฉาก

5. เป็นคำพูดหรือย้าคำพูด

ในเนื้อหาของเรื่อง บ่อยครั้งที่สามารถใช้เพลงเน้นย้าคำพูด การใช้เทคนิคนี้
อย่างเหมาะสมจะทำให้เรื่องมีความสุนทรีมากขึ้น เช่น ในฉากรักมีหญิงสาวและชายหนุ่ม
นั่งสนทนากันที่โต๊ะอาหาร ได้แสงไฟสลัว ๆ ในฉากนี้ถ้าหากมีเพลงรักหวาน ๆ คลอ
เบา ๆ จะทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์เคลิบเคลิ้มไปกับเนื้อหา โดยหนุ่มสาวจะมีการสนทนากัน
หรือไม่มีก็ได้ หากไม่มีคำสนทนา เพลงก็ทำหน้าที่เป็นบทสนทนาแสดงความในใจของ
คนทั้งสอง หรือหากมีคำสนทนาเพลงจะทำหน้าที่เหมือนสิ่งที่ช่วยย้าคำพูดของหนุ่มสาว
เป็นต้น

6. แบ่งเนื้อหา

ในการแบ่งช่วงระหว่างตอนหนึ่ง ๆ หรือฉากหนึ่ง ๆ ของเรื่อง สามารถใช้ดนตรีเพลงช่วย
แบ่งได้ กล่าวคือเมื่อมีเนื้อหาในรายการวิทยุโทรทัศน์จะจบในตอนใดตอนหนึ่งและจะมีเนื้อหาอื่นใน
ตอนต่อไป ดนตรี, เพลงที่มีจังหวะต่างกัน ต่างประเภทกัน อาจจะถูกนำมาใส่ระหว่างฉากสองฉากนี้
เพื่อที่จะแบ่งเนื้อหาให้ผู้ชมทราบว่า เนื้อหาที่เสนอไปแล้วมีเพียงเท่านี้ และเนื้อหาในหัวข้อต่อไปนั้น
เป็นเนื้อหาใหม่ ผู้ชมจะได้ไม่เกิดความสับสน เพราะได้กำหนดให้ผู้ชมรับทราบจากเพลงหรือ
ดนตรีแล้ว

ประเภทของดนตรี, เพลง

ดนตรีเพลงที่จะใช้ประกอบในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์นั้น อาจจะแบ่งตามหน้าที่ออก
ได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ

1. แนะนำรายการ (Title Music)

ดนตรีเพลงแนะนำรายการ เป็นเพลงที่ใส่ในตอนต้นของเรื่องเพื่อใช้แนะนำรายการ
วิทยุโทรทัศน์ แต่ละรายการว่าเป็นรายการอะไร มีเนื้อหาอย่างไรบ้าง หรืออาจจะใช้เป็น
สัญลักษณ์ว่าเป็นรายการวิทยุโทรทัศน์ชุดเดียวกัน ในกรณีที่มีเนื้อหาหลาย ๆ ตอน

2. ประกอบรายการ (Background Music)

เพลงประกอบนี้เป็นเพลงที่ใช้ระหว่างการเสนอรายการวิทยุโทรทัศน์ อาจทำได้โดยการมีเพลงคลอเบา ๆ ตลอดรายการ หรือมีเพลงคลอเป็นบางช่วงบางตอนของเรื่องก็ได้ เพลงประกอบรายการอาจใช้ใน ช่วงตอนของเนื้อหาที่มีเสียงอื่น ๆ อยู่แล้ว เช่นคำบรรยายหรือบทสนทนา หรือจะใส่ในช่วงที่ไม่มีคำบรรยาย โดยปกติแล้วก็จะใช้เพลงประกอบรายการจังหวะช้า เร็ว สนุกสนานรื่นเริง หรือเศร้าสร้อย ควรพิจารณาให้เหมาะกับเนื้อหาของเรื่อง

3. เล่าเรื่อง

การเลือกเพลงที่เหมาะสม ได้บรรยากาศ จะช่วยเล่าเรื่องในรายการวิทยุโทรทัศน์ได้เป็นอย่างดี รายการละครโทรทัศน์ในปัจจุบัน นิยมแต่งเพลงเพื่อเล่าเรื่องโดยเฉพาะ เพลงนี้มีทั้งดนตรีและเนื้อร้อง เป็นเพลงของละคร เมื่อเนื้อเรื่องดำเนินมาถึงตอนสำคัญ ก็จะเปิดเพลงขึ้นเพื่อเล่าเรื่องในช่วงตอนนั้น อาจเปิดเฉพาะดนตรีหรือเปิดเพลงที่มีเนื้อร้องด้วยก็ได้

4. ปิดท้าย (Ending Music)

การนำเพลงมาปิดท้ายรายการวิทยุโทรทัศน์ มีประโยชน์เพื่อให้รายการจบลงอย่างสละสลวย ราบรื่น ไม่จบอย่างห้วน ๆ ทำให้อารมณ์ผู้ชมนั้นไม่สะดุด การนำเพลงมาปิดท้ายรายการวิทยุโทรทัศน์ก่อนจบรายการ แล้วจึงค่อย ๆ หริ้เสียงลง (Fade Out) เมื่อจบรายการ จะทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกว่าจบด้วยความสบายใจ เพลงที่ใช้ปิดท้ายรายการนั้น ผู้ผลิตสามารถที่จะใช้เพลงที่บรรเลงอยู่ก่อนที่เรื่องราวจะจบมาบรรเลงจนจบแล้ว Fade Out ออกไป หรืออาจจะใช้เพลงที่เป็นเพลงแนะนำรายการมาใส่โดยเปิดเบา ๆ จนมีความดังในระดับที่เราต้องการ (Fade In) แล้วจึง Fade Out ออกไป หรืออาจจะนำเพลงอื่นที่เหมาะสมมาปิดท้ายรายการวิทยุโทรทัศน์ก็ได้

การเลือกดนตรี, เพลง

การนำดนตรี, เพลงมาประกอบในรายการวิทยุโทรทัศน์นั้น ควรจะมีการคัดเลือกอย่างพิถีพิถัน ผู้ผลิตบางรายจะกำหนดให้มีการแต่งเพลงขึ้นสำหรับรายการโดยเฉพาะ ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการนำเพลงเข้ามาใช้ในรายการวิทยุ ต้องการให้สอดคล้องกับรายการ ส่งเสริมรายการให้เด่น มีเอกลักษณ์ เพลงช่วยให้รายการสมบูรณ์ขึ้น เนื้อหาของรายการน่าสนใจมากขึ้น ช่วยสร้างอารมณ์คล้อยตาม สร้างบรรยากาศ และสร้างความสมจริงสมจังให้กับรายการโทรทัศน์ การเลือกเพลงที่ไม่เหมาะสม แทนที่จะเป็นการเพิ่มบรรยากาศในการชมรายการวิทยุโทรทัศน์ กลับจะเป็นการทำลายบรรยากาศและสร้างความรำคาญมากกว่า ในการเลือกเพลงหรือดนตรี ผู้เขียนบท ผู้ผลิต ควรคำนึงถึง ข้อแนะนำดังต่อไปนี้

1. เลือกดนตรีเพลงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาในเรื่อง ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศให้เกิดกับผู้ชมว่าเรื่องราวนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานที่ บุคคล เหตุการณ์ เวลา และสถานการณ์อะไร เช่น หากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับทางอีสาน เราก็อาจจะใช้เพลงที่มีเครื่องดนตรีของอีสาน คือแคนมาบรรเลง เป็นต้น

2. เลือกดนตรีบรรเลง ไม่ควรที่จะเลือกเพลงที่มีเสียงร้อง เพราะว่าเสียงเพลงจะเป็นตัวที่แบ่งความสนใจของผู้ฟัง นอกจากนั้นในการเปิดเพลงที่มีเสียงร้องคลอไปกับคำบรรยายหรือบทสนทนา หรือบทสัมภาษณ์ จะทำให้ผู้ชมฟังแล้วรู้สึกว่าการบรรยายซ้อนกัน นอกจากนั้นดนตรีบรรเลงที่นำมาเปิดประกอบไม่ควรเป็นเพลงร้องที่เป็นที่นิยมเพราะถึงแม้ผู้ชมจะฟังแต่เสียงดนตรี แต่ทว่าใจจะคำนึงเนื้อเพลงของเพลงนั้น ทำให้ผู้ชมลดความสนใจในเนื้อหาของรายการวิทยุโทรทัศน์ ทั้งนี้ยกเว้นในกรณีที่ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์มีวัตถุประสงค์พิเศษที่จะใช้เพลงร้องเพื่อสื่อความหมายของภาพหรือเล่าเรื่อง เช่น ในภาพเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับชวานากำลังเก็บเกี่ยวข้าว เราก็อาจจะใส่เพลงเด่นรำกำเคียว ใส่ประกอบเนื้อหาตอนนี้ก็ได้

3. ไม่ควรเลือกดนตรี, เพลงที่มีจังหวะรวดเร็วหรือร้อนแรง เช่น เพลงร็อคและฮาร์ดร็อค อย่างไรก็ตามก็ไม่ควรที่จะเลือกเพลงที่ช้าเนิ่นนานเกินไป เพราะจะทำให้ผู้ชมไม่ตื่นตัวกระฉับกระเฉงในการชมรายการวิทยุโทรทัศน์ ฉะนั้นเพลงที่ควรที่จะเลือกนำมาใช้ควรเป็นเพลงที่มีจังหวะเร็วพอประมาณ

4. การนำดนตรีเพลงมาใช้ในรายการวิทยุโทรทัศน์อาจจะใช้เพลง ๆ เดียวเปิดซ้ำตลอดทั้งรายการก็ได้ หรือใช้มากกว่าเพลงเดียวก็ได้ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความกลมกลืนเป็นหลักและควรคิดเสมอว่า ดนตรีหรือเพลงเป็นส่วนประกอบของภาพ ต้องนำมาใช้เพื่อเสริมภาพ ไม่ใช่นำมาใช้เป็นปัจจัยหลักของรายการวิทยุโทรทัศน์

การนำดนตรีเพลงเข้าประกอบในรายการวิทยุโทรทัศน์ในตอนต้นของรายการควรลดความดังของเสียงโดยการหรี Volume เสียงที่ Mixer หรือ Amplifier ก่อน แล้วจึงค่อยเปิดให้ดังขึ้นในระดับที่ต้องการซึ่งเรียกว่า การ Fade In และเช่นกันเมื่อจะนำเพลงนั้นออกจากรายการ ก็นิยมหรีเพลงนั้นให้เสียงเบาลงจนไม่มีเสียง ซึ่งเราเรียกว่า Fade Out

การที่นำดนตรีเพลงเข้ารายการเลขทันทีในระดับเสียงที่ดังตามปกตินั้นจะทำให้ความสนใจต่อเนื้อหาสะดุดหยุดชะงักชั่วระยะหนึ่ง และทำให้อารมณ์การชมรายการไม่ต่อเนื่องและถ้าหากเกิดขึ้นบ่อย ๆ ก็จะทำให้ผู้ชมอารมณ์เสียไม่อยากจะชมต่อไป

ดนตรีที่เปิดคลอกับคำบรรยายควรจะเบากว่าเสียงบรรยาย การเปิดให้ดนตรีดังเท่า ๆ กับคำบรรยายดนตรีจะไปแย่งความสนใจของผู้ชม ในทางกลับกันถ้าหากดนตรีเบาจนเกินไป ก็จะทำให้รู้สึกเหมือนมีสิ่งมารบกวนการบรรยาย หรือมีความรู้สึกเหมือนมีการบันทึกคำบรรยายซ้อนไปบนเทปเก่าที่บันทึกรายการอื่นมาแล้ว ฉะนั้นดนตรีที่ใช้คลอกับคำบรรยายควรจะมีควมดังพอประมาณที่ให้ทราบว่าเป็นดนตรี

เสียงประกอบ (Sound Effects)

เสียงประกอบหมายถึง เสียงต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากเพลง เสียงบรรยาย เสียงสนทนา เป็นเสียงที่ทำให้ผู้ชมเกิดความรูสึกสมจริงสมจังมีจินตนาการ ราวกับว่าอยู่ในเหตุการณ์นั้นจริงๆ เสียงประกอบมีความสำคัญต่อการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์และรายการวิทยุกระจายเสียงอย่างยิ่ง เช่น การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยทางรถไฟ ในขณะที่ภาพบนจอมีรถไฟปรากฏอยู่ ถ้าเรานำเสียงรถไฟกำลังแล่นใส่เข้าไปด้วย ผู้ชมจะเกิดจินตนาการสมจริงสมจังตามเนื้อหา ในรายการวิทยุโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์เสียงประกอบมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

หน้าที่ของเสียงประกอบ

1. เสียงประกอบมีหน้าที่ในการสร้างบรรยากาศให้เกิดความสมจริงสมจังแก่ผู้ชมราวกับว่าได้เข้าไปอยู่ในเหตุการณ์หรือสถานที่นั้นด้วย เช่น การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ และมีฉากที่ถ่ายทำในเล้าไก่ หากเราได้เสียงไก่นี้เข้าไปในเรื่องก็จะทำให้ผู้ชมเกิดความสมจริงสมจังราวกับตนเองเข้าไปอยู่ในเล้าไก่จริง ๆ

2. เสียงประกอบช่วยปลุกเร้าอารมณ์ของผู้ชมให้มีความรู้สึก คื่นเต็น กลัว โกรธ รื่นเริง เป็นต้น

3. เสียงประกอบทำหน้าที่เสมือนกับเป็นสัญลักษณ์ (Symbolic) ของเนื้อหา เช่น มีเสียงเคาะระฆัง ก็แสดงว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวัด เป็นต้น

4. เสียงประกอบทำหน้าที่บอกเวลา และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น เสียงไก่ขันก็แสดงว่าเป็นเวลาเช้าตรู่แล้ว เสียงเคาะกลองเพล แสดงว่าขณะนี้เป็นเวลา 11.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่พระฉันข้าว เสียงปืนใหญ่ แสดงว่าอาจจะเป็นเหตุการณ์สงคราม มีการสู้รบกัน

แหล่งของเสียงประกอบ

ในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการสามารถที่จะหาเสียงประกอบได้จากแหล่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เหตุการณ์เกิดขึ้นจริง ๆ (Actuality Sound Effects) เสียงประกอบประเภทนี้เป็นเสียงที่เราได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ซึ่งเราอาจจะบันทึกเสียงประกอบดังกล่าวพร้อม ๆ กับการบันทึกภาพ หรือเราจะบันทึกเสียงในภายหลังก็ได้ ทั้งนี้โดยการใช้เครื่องเล่นเทป (Tape Recorder) เช่น ในฉากเป็นการแนะนำถึงวิธีการผลิตอาหารกระป๋อง มีการเข้าไปถ่ายภาพการทำงานของเครื่องจักรในโรงงาน ก็อาจจะบันทึกเสียงโดยใช้ไมโครโฟนที่ติดอยู่กับกล้องถ่ายภาพ (Video Camera) แต่อย่างไรก็ตาม จะทำการบันทึกเสียงต่างหากโดยใช้เครื่องบันทึกเสียง บันทึกเสียงเครื่องจักรขณะทำงาน และนำไปประกอบในเทปโทรทัศน์ภายหลัง กรณีหลังนี้จะสามารถจะควบคุมความดังค่อยของเสียงเครื่องจักรให้อยู่ในระดับที่เราต้องการได้ เสียงที่บันทึกได้ขณะถ่ายภาพ อาจจะดังหรือค่อยจนเกินไป ฉะนั้นในขณะที่ถ่ายภาพ อาจทำการบันทึกเสียงต่างหากโดยใช้เครื่องบันทึกเสียง บันทึกเสียงเครื่องจักรขณะทำงานแล้วนำไปประกอบในเทปโทรทัศน์

ทัศนภายหลัง กรณีเช่นนี้สามารถควบคุมความดัง ค่อย ของเสียงเครื่องจักรให้อยู่ใน ระดับที่ต้องการได้

2. แผ่นซีดีและเทปเสียงประกอบ (Recorded Sound Effects) ปัจจุบันมีบริษัท ผู้ผลิตเสียงประกอบเป็นแผ่นซีดีและเทปออกจำหน่ายในท้องตลาดหลายบริษัทด้วยกัน ทำให้สะดวกในการเลือกเสียงที่เราต้องการได้ทันที นับว่าเป็นความสะดวกแก่ผู้ที่ผลิต รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ รายการวิทยุกระจายเสียงและภาพยนตร์เป็นอย่างมาก

เสียงและเสียงประกอบที่ผลิตจากต่างประเทศนี้ยังมีข้อจำกัดบางประการ คือ เสียงประเภทนั้นไม่ตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในบ้านเรา เพราะว่าเป็นบริษัทที่ผลิต แผ่นเสียงได้บันทึกเสียงประกอบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ซึ่งจะมีเสียงแตกต่างกันเช่น การเชียร์มวยในสนาม สนามมวยเมืองไทยจะมีเสียงปี่กลองให้จังหวะมวย ซึ่งในต่างประเทศไม่มี นอกจากนี้มีเสียงประกอบเป็นเสียงเหตุการณ์จอแจที่สถานีรถไฟ ซึ่งในต่างประเทศไม่มีเสียงเด็กขายข้าวเหนียว ไก่ย่าง ไข่ต้ม และโอเลี้ยง เป็นต้น ฉะนั้นเพื่อให้สมจริงสมจังในเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้ผลิตรายการจะต้อง พิจารณาการใช้เสียงประกอบให้เหมาะสมกับเรื่อง

3. การสร้างเสียงประกอบ (Mechanical Sound Effects) ในบางกรณีที่ไม่ สามารถหาเสียงประกอบได้และไม่สามารถบันทึกเสียงประกอบจากสถานที่หรือเหตุการณ์จริง ๆ ได้ อาจใช้วิธีการสร้างอุปกรณ์ทำเสียงประกอบขึ้นเองจากวัสดุต่าง ๆ การรู้จักสร้างเสียงประกอบจะได้เสียงที่คล้ายคลึงกับเสียงที่เป็นธรรมชาติ เช่น เสียงม้าควบ อาจจะทำได้จากนำเอากะลามะพร้าวแห้งผ่าครึ่ง 2 ใบ มาถือในอุ้งมือทั้ง 2 ข้าง ข้างละใบ โดยเอาด้านที่มีขอบเว้าอยู่ด้านใน จากนั้นก็นำเอากะลามะพร้าวเคาะกับโต๊ะให้เป็น จังหวะของม้าเดินเหยาะย่างหรือม้าวิ่ง ทั้งนี้แล้วแต่ความเร็วในการเคาะกะลามะพร้าวกับ พื้นโต๊ะ เสียงพายเรือหรือเสียงว่ายนํ้า ทำโดยการเอาดังใส่นํ้ามาหนึ่งใบ จากนั้นก็นำนํ้า เทลงไปจนเกือบเต็ม แล้วเอาพายเรือจุ่มนํ้าแล้วพายขึ้นให้เหมือนลักษณะพายเรือ ก็จะได้เสียงพายเรือ เสียงไฟไหม้ปะทุ ใช้วิธีนำเอาไม้กวาดทางมะพร้าวมาหนึ่งอัน จากนั้น ก็ใช้มือขยี้ไม้กวาดโดยกะจังหวะให้คล้ายกับเสียงไฟไหม้ปะทุ เสียงเปิดปิดสวิตไฟฟ้า ก็ นำเอาสวิตไฟฟ้าจริง ๆ ติดบนไม้กระดานแผ่นเล็ก ๆ จากนั้นก็เปิดปิด ก็จะได้เสียง เหมือนกับการเปิดสวิตไฟได้